

Nota

Programma van maatregelen

DENTERGEM – MEULEBEUKESTEENWEG FASE 1A (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Kylian VERHAEVERT
Redactie: Siel LEEMANS

Projectcodes: 2024J164 en 2025A155

- **Administratieve gegevens**

Vergunningsnummer (s):	2024J164 en 2025A155
Erkend archeoloog:	Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekerstraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Dentergem Meulebekersteenweg
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	80481.3338392585428664,184415.1004816565546207 : 80628.7898813108768081,184579.4269049420836382
Kadastergegevens:	Dentergem, afdeling 1 sectie D percelen 282r, 283g, 284a, 376a, 379g, 379k en 379h
Begindatum onderzoek:	01/12/2024
Einddatum onderzoek:	24/01/2025
Relevante termen thesauri:	Proefsleuvenonderzoek, greppel, Dentergem, landelijk onderzoek
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

- **Aanleiding vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (projectcode 2023K317)

- **Resultaten vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (projectcode 2023K317)

➔ zie het verslag van resultaten landschappelijk bodemonderzoek (projectcode 2024J164)

➔ Zie het bijgevoegde verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek (projectcode 2025A155)

- **Inleiding**

Naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen te Dentergem Meulebekesteenweg 67, gelegen buiten woon- of recreatiegebied waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000m² of meer beslaat en de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Deze archeologienota werd in 2023 door Monument Vandekerckhove nv (2023K317, ID29480)¹ opgemaakt.

Tijdens dit bureauonderzoek werd het onderzoeksgebied geografisch, geologisch, historisch en archeologisch gesitueerd aan de hand van reeds bestaande bronnen. Al deze elementen samen zorgen ervoor dat een archeologische waarde van het projectgebied niet uitgesloten kan worden en dat een archeologisch onderzoek kan leiden tot kennisvermeerdering van het menselijk gebruik van het terrein en de omgeving in het verleden op basis van het aanwezige bodemarchief. Om het archeologisch potentieel en eventuele bodemverstoring in te schatten wordt voorgesteld om een verder vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem uit te voeren. Dit verder onderzoek werd in eerste instantie uitgevoerd in de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek fase op 1 december 2024 en 7 januari 2025. Op 24 januari 2025 is een proefsleuvenonderzoek fase uitgevoerd. Deze nota is het verslag van dit archeologische onderzoek.

Na de aktename van het bureauonderzoek werd een voorheen niet gekende fasering aan het project toegekend. Hierdoor werd nog niet het volledige onderzoeksgebied onderzocht maar beperkt zich rapport zich tot de resultaten van fase 1.

Fase 1 - De bewaarloods: Deze zone bevindt zich in het noordelijk deel van het onderzoeksgebied waar de bewaarloods gepland wordt. Deze wordt in een eerste fase ontwikkeld om zo snel mogelijk in gebruik te kunnen nemen.

Fase 2 - Grote zeugenstal: De grote zeugenstal, die volledig leegstaat, zal binnen de komende twee jaar worden afgebroken. Deze afbraak wordt niet meegenomen in fase 1, aangezien de stal op dit moment geen belemmering vormt voor de bouw van de bewaarloods.

Fase 3 - Mestsilo's: De mestsilo's op de site zullen op termijn worden afgebroken. De afbraak hiervan is echter nog niet definitief gepland, aangezien de silo's momenteel worden gebruikt als mestverzamelpunt, waarbij tijdelijk mest wordt opgeslagen door andere landbouwers. De afbraak zal plaatsvinden zodra de silo's niet langer in gebruik zijn voor deze functie.

¹ Decrock, Verhaever, Devalckeneer 2023a;
<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/29480>.

Fase 4 - Bedrijfswoning en kleine lagune: Gezien het gebruik van beide lagunes als waterreservoirs voor de captatie van regenwater, die zal worden gebruikt voor de irrigatie van de velden in droge periodes, zal de kleine lagune pas op een later te bepalen tijdstip worden afgebroken. Daarom wordt deze zone in een later uitgestelde fase gepland. De grote lagune wordt behouden en werd reeds in de fase van het bureauonderzoek niet mee opgenomen in het archeologische vooronderzoek.

De fasering van de afbraak is zodanig opgesteld dat er minimale verstoring is van de lopende bedrijfsactiviteiten en dat de noodzakelijke bouwprojecten tijdig kunnen worden gerealiseerd.

Figuur 1: Aanduidingen van de verschillende faseringen door de opdrachtgever.

Figuur 2: Uitsnede uit de meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied en faseringen (bron: geopunt.be).

- **Volledigheid van het vooronderzoek**

Het plangebied situeert zich in een landelijke zone op zo'n 2,5km ten westen van de dorpskern van Dentergem en op 1km ten noordoosten van het gehucht de Verre Ginste (Oostrozebeke). Het projectgebied grenst in het zuiden aan de Meulebekesteenweg of N305, de weg tussen Dentergem en Meulebeke. Verder wordt het projectgebied volledig omsloten door akker- en weiland. Het terrein ligt op ca. 6km van de Leie en 2km van de Mandel in het zuiden. Het terrein kent een reliëfverschil van om en bij de drie meter. Het grillig patroon op de hoogteprofielen is waarschijnlijk te wijten aan de aanwezigheid van de bestaande gebouwen. De noordoostelijke helft kent een hogere waarde van ongeveer + 21m TAW. Het reliëf kent een dalend verloop naar +18m TAW in zuidelijke richting waar de Krommedijkbeek en de Oude Mandel zich bevinden. Het projectgebied bestaat uit verschillende bodemtypes. In het noordelijke en zuidelijke deel komen w-Lhc, s-Lep en Phc-bodemtype (natte zandleem) voor en in het centraal een Pcc- en Pdc-bodemtype (vochtige zandleem).

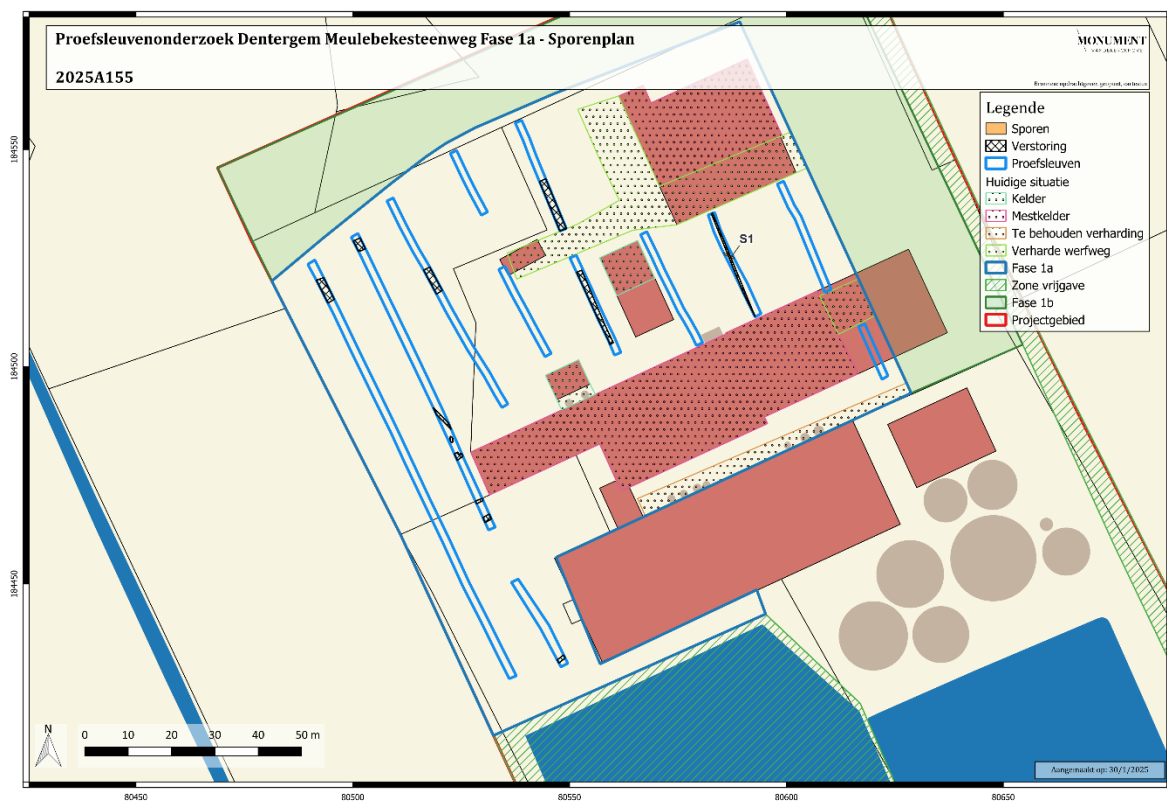
Aan de hand van het landschappelijk bodemonderzoek fase 1 werd de bodemopbouw binnen het projectgebied geregistreerd. In totaal zijn 9 boringen en 4 profielputten geplaatst. Twee van de boringen zijn gestaakt door grondwater of puin (B2 en B14). Boring B4 werd gestaakt na drie pogingen in een zeer puinige ondergrond. Gezien de bebouwing binnen het onderzoeksgebied en de ongeplande fasering is beslist om een deel van de boringen te vervangen met profielputten. Bij het nummeren van de boringen werd de nummering zoals voorzien in het programma van maatregelen van de archeologienota behouden, bij de profielputten werd een nieuwe nummering opgestart. De geregistreerde boringen en profielen tonen aan dat het bodemarchief globaal slecht gepreserveerd is. Op alle locaties, waar de C-horizont is bereikt, is een A-C bodemopbouw vastgesteld. Enkel bij P2, P3 en P4 is een gereduceerde C-horizont waargenomen. Het betreft een sterk gleyige zandbodem zonder profielontwikkeling. Bijgevolg wordt de aanwezigheid van een gepreserveerde, in-situ, steentijdsite laag ingeschat. Het werd niet noodzakelijk geacht om verdere archeologisch onderzoek in verband met het opsporen van een steentijdsite uit te voeren. Wel dient het aanbevolen proefsleuvenonderzoek zoals voorgeschreven in de in akte genomen archeologienota nog steeds uitgevoerd te worden, dit om sporen vanaf het neolithicum op te sporen.

Vervolgens is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd vastgesteld dat het oostelijke deel van het onderzoeksgebied bedekt was met aanzienlijke hoeveelheden steenpuin, terwijl het noordelijke deel van het terrein sterk waterverzadigd was. Deze omstandigheden bemoeilijkten de uitvoering van een volledig onderzoek in één enkele fase. Om praktische en logistieke redenen werd daarom beslist om het onderzoek van fase 1 op te splitsen in twee afzonderlijke fasen: fase 1a en fase 1b.

Het huidige onderzoek vormt de weerslag van fase 1a, waarbij de zones die wél toegankelijk waren konden worden onderzocht. Fase 1b zal op een later moment worden uitgevoerd, zodra

de noodzakelijke maatregelen zijn genomen om de toegankelijkheid van de resterende zone te verbeteren. Deze gefaseerde aanpak is essentieel om de gronden van fase 1a eerst vrij te geven en te kunnen gebruiken voor verdere werkzaamheden (in functie van bekalking gronden en opslag steenpuin), zodat de zone van fase 1b op een later tijdstip onderzocht kan worden.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is één greppel aangetroffen. Door gebrek aan vondstmateriaal en gezien deze greppel niet wordt afgebeeld op historisch kaartmateriaal kan deze greppel niet gedateerd worden. Op basis van de profielen is aangetoond dat de voormalige boerderij een grote impact had op de ondergrond waardoor mogelijke ondiep bewaarde sporen verdwenen zijn.

Figuur 4: Allesporenkaart op het GRB.

- **Aanwezigheid en waardering van een archeologische site**

Tijdens het uitgevoerde boortraject fase 1, noch tijdens het proefsleuven fase 1A konden relevante aanwijzingen voor de aanwezigheid van een relevante archeologische site worden waargenomen. greppel. Om die reden wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd en dienen bijgevolg geen bijkomende maatregelen genomen te worden binnen onderzoeksgebied fase 1A.

Wel dient het proefsleuvenonderzoek fase 1B en het volledige archeologische vooronderzoek (landschappelijke boringen (eventueel archeologische boringen) en het proefsleuvenonderzoek) fase 2, 3 en 4 nog steeds uitgevoerd te worden zoals beschreven in het programma van maatregelen van de archeologienota.

- **Impactbepaling en bepaling van de maatregelen**

Als gevolg van de afwezigheid van een archeologische site dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed².

² Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.